

Misiunea de observare Promo-LEX: perioada preelectorală marcată de utilizarea resurselor administrative, intimidare și activități cu tentă electorală

Asociația Promo-LEX a lansat primul Raport al Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare din 24 februarie 2019. Potrivit constatărilor observatorilor, analizei contextului preelectoral, dar și a legislației electorale, reglementărilor relevante, în perioada 27 iulie – 10 decembrie 2018, Promo-LEX a identificat o serie de nereguli:

Recomandări neglijate în procesul de adoptare a sistemului

electoral mixt

De la ultimele alegeri ale deputaților în Parlament, a fost modificat sistemul electoral propriu zis. Majoritatea recomandărilor tehnice formulate de experții Comisiei de la Veneția, nemijlocit la proiectul de lege prin care a fost schimbat sistemul, au fost neglijate, fiind realizate doar 12 recomandări din 32.

Principiile stabilității dreptului electoral și libertății alegătorilor de a-și forma opinia, par să fi fost încălcate în cazul eliminării restricției de efectuare a agitației electorale în ziua alegerilor și ziua precedentă alegerilor și în cazul operării modificărilor privind organizarea referendumului în aceeași zi cu alegerile parlamentare.

Referendumul consultativ aprobat în mod pripit, fără consultarea publică

MO Promo-LEX consideră că organizarea referendumului consultativ în aceeași zi cu alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 are la bază un cadru legal aprobat în mod pripit, pe final de perioadă preelectorală și fără consultări publice.

Astfel, comasarea scrutinelor în afară de dezorientarea alegătorilor, va crește nejustificat costurile exercițiului și va complica substanțial organizarea și desfășurarea scrutinelor. Misiunea de observare Promo-LEX consideră că verificarea de către Înalta Curte a temeiniciei juridice de organizare a referendumului urmează a fi efectuată ex-ante și nu ex-post. Ori în situația verificării ex-post urmările ar putea fi imprevizibile. Inacțiunea actorilor cu drept de sesizare a Curții trezește îngrijorări.

Utilizarea abuzivă a resurselor administrative

MO Promo-LEX a identificat cel puțin două partide a căror acțiuni pot fi calificate drept utilizare abuzivă a resurselor

administrative: PDM și PSRM. În cazul PDM MO Promo-LEX a identificat pentru perioada preelectorală cel puțin șapte cazuri când activitățile potențialului concurent electoral la nivel național ar conține în sine elemente ale unor abateri precum: contopirea partidului cu statul, utilizare abuzivă a resurselor administrative și coruperea cetățenilor. În cazul PSRM se are în vedere atribuirea de către partid a proiectelor adoptate și implementate din bani publici de Consiliul Municipal Chișinău.

Începutul înainte de termen a desemnării candidaților

MO Promo-LEX a constatat că, un șir de partide politice au realizat activități ce pot fi calificate drept desemnare înainte de termen a candidaților: PSRM, PPȘ, PAS și PPPDA. PSRM, în perioada 8 septembrie – 3 noiembrie 2018 a prezentat public candidații partidului pentru 43 din 46 circumscripții uninominale create pe teritoriul R. Moldova (fără regiunea transnistreană). Partidul Politic Șor (PPȘ) a utilizat instrumentul reprezentantului împuternicit în regiuni, care în mare parte coincid cu circumscripțiile uninominale. PAS și PPPDA au anunțat în perioada preelectorală că și-au desemnat potențialii candidați pentru a trece filtrele de integritate.

Constituirea unei Comisii parlamentare de anchetă în perioada preelectorală pentru examinarea activității partidelor de opoziție, potențiali concurenți electorali, în lipsa unor probe concludente, determină suspiciuni rezonabile privind posibila intimidare a acestora în context electoral.

Lipsa încrederii în calitatea procesului decizional gestionat de CEC

În opinia MO Promo-LEX, pe parcursul perioadei monitorizate CEC a ținut cont de etapele transparenței decizionale în mod sporadic, iar numărul de acte normative modificate sau aprobate tardiv, este unul relativ mare.

Au existat suficiente exemple, atât pe parcursul anului 2018,

cât și în perioada preelectorală, care au demonstrat lipsa de durabilitate în asigurarea transparenței decizionale. Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie modificarea Regulamentului privind finanțarea campaniilor electorale, modificările care nici nu au fost supuse consultărilor publice.

Cu referire la sistemul de înregistrare video în secțiile de votare la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, Promo-LEX menționează că, caracteristicile tehnice pentru sistemul de înregistrare video în secțiile de votare au fost adoptate înainte de aprobarea proiectelor de modificare a actelor normative privind funcționarea unui astfel de sistem de înregistrare video.

Diferențele de date privind numărul alegătorilor trezește nedumeriri

MO Promo-LEX atrage atenția asupra faptului că majorarea continuă a numărului de alegători în Registrul de Stat al Alegătorilor (RSA), în condițiile depopulării prin emigrare a țării, precum și existenței unui spor negativ al populației în anul 2000, alimentează starea de neîncredere a societății în funcționalitatea RSA și implicit față de calitatea listelor electorale. Or, pentru sporirea credibilității procesului electoral este necesară gestionare corectă și eficientă a datelor privind populația și numărul de alegători, în condiții de transparență.

Totodată, Promo-LEX subliniază că, cetățenilor ce nu dețin nici domiciliu, nici reședință, cadrul legal nu le permite să voteze în circumscripții uninominale. Atenționăm că numărul alegătorilor din această categorie a crescut doar în ultimele 15 luni cu 55 207 de alegători, constituind circa 6,45% din numărul total de alegători.

Risc major de diminuare a gradului de transparență a raportului final privind finanțarea campaniei electorale

Promo-LEX califică neracordarea obligativității de depunere a rapoartelor finale privind finanțarea campaniei electorale la noul termen limită de competiție electorală (urmare a extinderii perioadei în care este admisă agitația electorală) drept dovadă a modificării pripite și fără o analiză de ansamblu a legislației. Considerăm această situație drept o problemă de ordin legislativ și recomandăm introducerea unui nou termen de depunere a raportului final al concurenților privind finanțarea campaniei electorale, peste maxim 5 zile după ziua alegerilor.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

RAPORTUL nr.1 | Misiunea de Observare a Alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019

RAPORTUL nr. 1

**Misiunea de Observare
a Alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019**

Perioada de monitorizare: 27 iulie - 10 decembrie 2018

Publicat la 20 decembrie 2018

Chișinău 2018

REPORT no. 1

**Observation Mission
Parliamentary Elections of February 24, 2019**

Monitoring period: 27 July - 10 December 2018

Published on December 20, 2018

Chișinău 2018

ДОКЛАД № 1

**Наблюдательная Миссия
за Парламентскими Выборами от 24 февраля 2019 года**

Период наблюдения: 27 июля - 10 декабря 2018 года

Опубликовано 20 декабря 2018

Кишинев 2018